

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/151

Karar No : 1981/152

ÖZET : Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olan ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak/amaç çerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Zeki Çetinkoç, Emin Ira, Nihat Gökçe, Abidin Arık, Refik Arık, Ramazan Sarıtoprak, Sait Yiğitcan.

O L A Y : 14.3.1980 günü Turgutlu İlçesinde, o yer C.Savcı Yardımcısı Nurhan Aksu Yanında eşi Engin ve 4 yaşındaki kızı Özge olduğu halde adliyeye doğru gitmekte iken sanık Zeki Çetin tarafından atılan tabanca kurşunları ile kendisi ve kızı ile oradan geçmekte olan Aysun Karabağ isimli öğrenci yaralanmışlardır.

Manisa C.Savcılığı'nca 10.4.1980 günlü iddianamede:

1-Turgutlu'da kurulu (Fırın-İş) sendikası üyesi olan işçilerin bir iş yerinde işçi haklarından dolayı çıkardıkları anlaşmazlık nedeniyle iş ve çalışma hürriyetini tahdit ettikleri iddiasıyla Turgutlu C.Savcılığı'nca soruşturma yapıldığı ve bu sendika üyesi 6 işçinin tutuklandığı,

2-Altı işçi üyenin tutuklanmalarını protesto için işçilerin işyerinde işe başlamayarak yasa dışı grev yaptıkları, bu olayın soruşturması sonunda da üye işçilerin tutuklandığı, bu soruşturmada tutuklama istemleri ile ilgili işlemlerin C.Savcı Yardımcısı Nurhan Aksu tarafından yapıldığı,

3-(Faşizmi ininde geberteceğiz-Zamlara hayır-yaşasın ilerici halk devrimi) içerikli bildiri dağıtılması olayının soruşturmasının da C.Savcı Yardımcısı Nurhan Aksu tarafından yapıldığı ve sendika üyesi 5 işçinin hakkında Türk Ceza Yasası'nın 311. ve 312. maddeleri uyarınca kamu davası açıldığı,

4-Sanıklardan Emin Ira'nın kardeşi Semih İranın ideolojik nedenle işlediği öldürme suçundan Savcı Yardımcısı Nurhan Aksu'nun istemi ile tutuklandığı,

Bu olaylardan sonra,

a) Sendika Lokalinde (böyle olmaz, sendika sarsılıyor, tutuklatan savcı Nurhan'ı korkutmak gerek, bundan sonra tutumuna bir yön versin) şeklinde konuşmalar yapıldığı,

b) (Fırın işçilerine uzanan eller kırılacaktır, fırın işçilerini tutuklatanlardan hesap sorulacaktır.) sloganlarının duvarlara yazıldığı,

Bunlardan etkilenen sol eğilimli sanık Zeki Çetinkoç'un Savcı'yı öldürmeye karar vererek tabanca satın aldığı açık olarak, sanık Zeki Çetinkoç'un Türk Ceza Yasası'nın

450/4.,62. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13., sanık Emin Ira'nın suç işleme kararını takviye ve suça yardımda bulunduğundan Türk Ceza Yasası'nın 65/1-2-3.,450/4.,62. ve diğer sanıkların Türk Ceza Yasası'nın 65/1.,450/4.,62.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

A-Manisa Ağır Ceza Mahkemesi,11.6.1980 gününde,1980/105-200 sayı ile:Sanıklardan Zeki Çetinkoç'un İGD.üyyesi ve sol görüşlü olduğu,Fırın-İş Sendikası ile işbirliği halindeki İGD.mensuplarının Savcı'nın taraf tuttuğu yolundaki konuşmalarından kaynaklanan suçun sıkıyönetim ilanına neden olan suçlardan bulunduğu,

B-İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi,14.10.1980 gününde,1980/178-126 sayı ile:Suçun,1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a.maddesinde belirtilen üç ayın dışında işlendiği ve sıkıyönetim askeri mahkemelerindeki herhangi bir dava ile bağlantılı olmadığı,

Gerekçesi ile mahkemelerinin görevsiz olduğuna karar vermişlerdir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında,Fethi Özdural,İsmail Oğuz,Y.İsmet Ayer,Haluk Yardımcı,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı 30.3.1981 günlü toplantıda,geçici raportör Hüseyin Çakıroğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri,Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olayda yaralanan Turgutlu C.Savcı Yardımcısı Nurhan Aksu'nun Fırın-İş Sendikası üyeleri hakkında yaptığı yasal işlemlerden dolayı sendikada (böyle olmaz,sendika sarsılıyor,tutuklanan savcı Nurhan'ı korkutmak gerek)biçiminde konuşmalar yapıldığı,ayrıca Emin Ira'nın kardeşi ve İGD.Başkanı Semih Ira'nın ideolojik nedenle işlendiği adam öldürme suçundan tutuklandığı,bu yasal işlemin de savcı yardımcısı Nurhan Aksu tarafından yapıldığı

Sanık Zeki Çetinkoç'un sol görüşlü benimsediği ve İGD.partizanı olup bu derneğe gidip geldiği,üye olmadığı,Fırın-İş Sendikası ile bir ilişkisi bulunmadığı,Emin Ira'nın da sol görüşlü ve İGD üyesi olduğu,Fırın-İş Sendikası ile ilgisi olmadığı ancak bunların bu sendikaya gidip geldikleri kendi beyanlarından anlaşılmıştır.Fırın-İş Sendikasında savcı hakkında (Sağcıdır,Fırın-İş Sendikası üyeleri hakkında yanlış tutumlarda bulunuyor.)şeklinde yapılan konuşmaların,suçun neden ve saiki olduğu da Zeki Çetinkoç'un anlatımlarından anlaşılmıştır.

Savcı'nın, asıl fail Zeki Çetinkoç veya akrabaları hakkında yaptığı hiçbir işlem yoktur. Savcı'nın, sağ görüşü benimsediği, haklarında yasal işlemler yapılan işçilerin sol görüşü benimseyen kimseler olduğu, bu nedenle yanlış davrandığı kanısı, suçun saiki olmasını göre, sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkinliği açıktır.

Suç, Turgutlu İlçesinin bağlı olduğu Manisa İli'ni kapsamına alan 12.9.1980 günü ilan edilen sıkıyönetimden 1402 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesinde belirtilen üç aydan daha önce işlenmiş olmasına karşın, sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu İGD mensup ve sempa-tizanlarının görüş ayrılığı nedeniyle işledikleri anarşi ve terör suçları ile genel ve ortak amaç bağlantısı açık olduğundan, aynı maddenin (b) bendindeki bağlantı koşulu bulunmakla davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

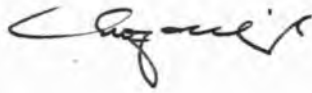
Bu nedenle, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüşe Servet Tüzün katılmamıştır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 14.10.1980 günlü, 1980/178-126 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Servet Tüzün'ün karşı oyuyla ve oyçokluğuyla 30.3.1981 gününde kesin olarak karar verildi.

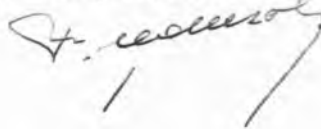
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

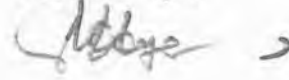

Üye

İsmail Oğuz

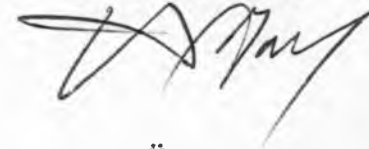
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Haluk Yardımcı

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

YEREL İDARELERİN KANUNLARI

CEZA BÜLMESİ

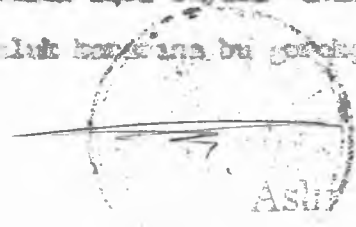
Kanun No: 1901/151

KANUNİYETİNİN İZLENİMLERİ

Buna göre kanun çıkarılarak en deraya yargılamayı gerektiren görevli ve yetkili mahkemelerin tayin ve tesbit edilebilmesi için mevzuatımızda Sakayışotinin Askari Mahkemelerinin görev ve yetkilerinin ötesinde Millî Güvenlik Kanunu'nun 7. Maddesi kararı ve 1402 sayılı "Sakayışotinin Kanununun ilgili maddelerinin birlikte değerlendirilmesi" gerektirir.

Sakayışotinin Askari Mahkemelerinin görev ve yetkileri Millî Güvenlik Kanunu'nun 7. Madde Kararı'nın 4. maddesi ve 1402 sayılı Kanunun 13., 14., 15 ve 23. maddeleri ile tesbit edilmiştir. Buna göre çıkarılan bu Kanun Sakayışotinin İlhanında önce 1.10.1978 tarihinde işlenmiş olduğuna ve Sakayışotinin İlhanından önce işlenen suçlara Sakayışotinin Askari Mahkemelerinde bakılması esas ve esaslı aynı Kanunun 2301 sayılı Kanunla değişik 13. maddesinde belirtildiğine ve Sakayışotinin İlhanına gerektiren hallere bağlı uygulamalar başlatılmasını takip eden bu maddesinin (a) fıkrasında geçen, " Sakayışotinin İlhanında işlenen suçlarda, Sakayışotinin İlhanına esas olan olaylara ilişkin suçlara..... Sakayışotinin İlhanından en çok 3 ay önce işlenmiş olmalıdır..... Sakayışotinin Askari Mahkemelerinde yargılanır " denildiğine nazaran, Sakayışotinin Askari Mahkemelerinin Sakayışotinin İlhanından önce işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu olan Sakayışotinin İlhanından 3 ay önce işlenmesi ve kanun çıkarılması için " Sakayışotinin İlhanına esas olan olaylara " ilişkin olarak işlenmiş belirsizliği sebebiyle iki esas kabul edilmiş bulunmaktadır.

Dava konusu olayda 130;14.3.1980 tarihinde "Yargıtın -1. Dairesi", 3. yarı oturumunda yapılan 2301 sayılı Kanunun ekinde ve 4. yarı oturumunda yapılan 2301 sayılı Kanunla değişik 13. maddesinde belirtilen olaylar hakkında yapılan araştırmaların sonucunda Kanunla değişik 13. maddesinde belirtilen olayların işlenmiş olduğu anlaşıldığına ve bu olayların kanunların hazırlanması için işlenmiş olduğu için Sakayışotinin Askari Mahkemelerinde işlenmesi hakkında bir suçla ilgili ve diğerleri hakkında ayrı ayrı olarak hareket ettirilmesini nazara alan dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığına ve bu durum mevzuatımızda da 2301 sayılı Kanunla değişik 1402 sayılı Kanunun (b) bendinde yer alan kısımlar gerektirdiği cihetle, görevli mahkemeye bu görüşle ile sunulmaktadır.

Yazı
Servet 212 F